

Pukkilan kunnanvaltuustolle

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

1. Tarkastuslautakunta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnasta ja sen tehtävistä on säädetty kuntalaissa. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tiilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto sekä valmisteltava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastussäännön mukaan tarkastuslautakunnassa on kolme jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanvaltuusto asetti tarkastuslautakunnan 9.8.2021 § 18 toimikaudeksi 2021–2024. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2022 on ollut

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Jyrki Loijas, puheenjohtaja	Kimmo Mikkola
Lennu Sajomaa, varapuheenjohtaja	Sari Toukola
Anni Nikula	Markus Kalliokivi

Vuoden 2022 arviointia varten tarkastuslautakunta on kokoontunut neljä kertaa. Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja HT, JHT Mark Lassfolk BDO Audiator Oy:stä.

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Arviointien yhteydessä on kuultu ja haastateltu viranhaltijoita sekä luottamushenkilöitä seuraavasti:

Ajankohta	Aihe	Kuultava
22.9.2022	Hallinto- ja talouskatsaus Arviointisuunnitelma ja -ohjelma Tilintarkastajan työohjelma Sidonnaisuuksien ilmoittaminen	Kunnanjohtaja Lautakunnan sihteeri Tilintarkastaja
10.11.2022	Elinvoimapalveluiden katsaus Senioripalveluiden katsaus Varhaiskasvatuspalveluiden katsaus	Elinvoima- ja työllisyyskoordinaattori Senioritoiminnan ohjaaja Vs. päiväkodin johtaja
22.3.2023	Tilinpäätöksen esittely Talousarvion 2023 esittely Arviointikertomuksen 2021 vastineet Arviointikertomuksen laadinnan aloittaminen	Kunnanjohtaja Kunnanjohtaja Lautakunnan sihteeri
19.4.2023	Arviointikertomuksen hyväksyntä Tilintarkastajan raportointi Tilintarkastuskertomuksen käsittely	Lautakunnan sihteeri Tilintarkastaja

Tarkastuslautakunta on seurannut kunnan päätöksentekoa ja perehtynyt talouden ja toiminnan raporteihin sekä tilintarkastajan raportointiin.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1 Toiminnalliset tavoitteet

Elinvoima- ja kehittämisspalvelujen sitovina tavoitteina oli:

- elinvoimasuunnitelma päivitetään kunnan päivitetyn strategian mukaiseksi.
- kunnan markkinoinnin ydin on uusien asukkaiden saaminen kuntaan.
- olemassa olevien yritysten kanssa tiivistettävä yhteistyö.
- välimallin asumisyksikön rakentamisen käynnistäminen.

- laaditaan työllistämisen toimenpideohjelma.
- pitkäaikaistyöttömien määrän taittaminen.

Tilikauden aikana elinvoimasuunnitelmaa on ryhdytty päivittämään ja perustettu elinvoiman kehittämistyöryhmä. Kunnan brändiuudistus, jossa kunnan arvot korostuvat, lanseerattiin keväällä 2022. Samassa yhteydessä kunnan kotisivut uusittiin ja aloitettiin sivujen kävijämäärien seuranta ja analysointi, jonka avulla jatkossa pystytään paremmin kohdentamaan markkinointia. Markkinointia on myös tehty eri lehdissä ja mainostuotteiden muodossa. Kunnan vetovoiman lisäämiseen on tilikauden aikana panostettu ja myös onnistuttu saamaan hankerahoitusta.

Omakotitonttien myyntiä on pyritty aktivoimaan järjestämällä tonttikierroksia kunnassa järjestettyjen tapahtumien ohella. Tonttihinnasto on päivitetty ja suunnitteilla on tontinostajille suunnattu esite. Omakotitonttien markkinointia on aktivoitu ja tonttien raivaus ja siivous on aloitettu.

Tilikauden aikana yhteydenpitoa yrityksiin ja yrittäjiin on aktivoitu mm järjestämällä yrittäjäkahveja säännöllisesti, aktivoimalla vuoropuhelua ja tukemalla yrityksiä esim. ilmaisella etätyötilalla sekä työvoiman haussa avustamisessa.

Työllistämiseen on panostettu tilikauden aikana ottamalla järjestelmällisesti yhteyttä työttömiin ja erilaisissa työllistymiseen tähtäävillä kampanjoilla. TYP-asiakkaiden määrää on onnistuttu vähentämään. Työmarkkinatuen kuntaosuus vuonna 2022 oli ~167 t€ (2021: 199 t€). Työttömien määrä laski 10,9 %:sta 8,9 %:iin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteeksi asetettu uusien asukkaiden saaminen kuntaan ei ole realisoitunut asukasluvun kasvuna, asukasluvun ollessa 44 henkilöä matalampi tilinpäätöksessä 2022 kuin edeltävänä vuonna. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tilikauden aikana on kuitenkin tehty asukasluvun kasvun edistäviä toimia kiitettävästi.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tilikauden aikana on onnistuttu hyvin asetettujen tavoitteiden edistämässä, etenkin niukat resurssin huomioiden.

Hyvinvointipalveluiden sitovina tavoitteina olivat:

Hallinto

- koota tekeillä olevaan strategiaan linkittyvä laaja hyvinvointikertomus vuoden 2022 aikana. Toteuttaa yhdistysavustusuudistus vuoden 2022 aikana.

Liikuntapalvelut

- liikuntaneuvontaryhmän järjestäminen riittämättömästi liikkuville kuntalaisille. Ryhmä koostuu 6 kertaa.
- kehittää liikunnanvertaisohjaajatoimintaa, ennen kaikkea tämä kohdistetaan yli 60-vuotiaisiin kuntalaisiin.
- edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä nuorisopalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa.

Nuorisopalvelut

- edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä liikuntapalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa sekä etsivän työn kautta järjestää arjen hallintaan liittyvää toimintaa täysi-ikäisille nuorille yhteistyössä kumppanien kanssa.
- lisätä jalkautuvaa työtä niin, että jalkautumme vähintään 4 krt/vuodessa. Jalkautuminen tapahtuu Pukkilan keskusta-alueella sekä vähintään 2 kertaa viemällä toimintaa vähintään kahteen Pukkilan kylään.

- kehittää koulunuorisotyötä alakoulussa lisäämällä nuorisotyötä koulupäivän aikana ryhmä-työ- ja teematuntien muodossa vähintään 6 krt/vuodessa.
- lisätä verkkonuorisotyötä niin, että toimintaviikkojen aikana nuoria kohdataan joka viikko verkkotapahtumien/julkaisujen muodossa.

Senioripalvelut

- ikäihmisten koteihin vietävän virkistystoiminnan kehittäminen ja toteuttaminen.
- ”nuorempien seniorien” (n. 65-75 v.) laajempi osallistaminen mukaan senioripalveluiden toimintaan.
- vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen ja käynnistäminen.

Kulttuuripalvelut

- toteuttaa Kuutamoviikko, Itsenäisyyspäivän juhla, Veteraanipäivä sekä kaatuneiden muistopäivä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Toteuttaa 1-3 muuta kulttuuritapahtumaa tai -toimintaa.

Hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan linkittyvä kunnan strategian työstäminen aloitettiin vuoden 2022 alusta. Hyvinvointikertomustyötä vietiin eteenpäin vuoden 2022 aikana jatkamalla 2021 aloitettua kertomustyötä ja saatetaan loppuun 2023 aikana.

Keskeisen tavoitteen, kuntalaisten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen panostettiin tilikauden aikana mm. yhdessä yhteistyöverkostojen toimijoiden kanssa toteutetun palvelukattauksen, tavoitteena tarjota jokaiselle kuntalaiselle jotain sopivaa toimintaa ja mahdollistaa toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen tavoitteena aktivoida kuntalaisia omaehtoiseen hyvinvoinnista huolehtimiseen. Kunnan HYTE-kerroin on noussut neljässä vuodessa 9,2 eurosta 16,7 euroon.

Nuorten mielen hyvinvoinnin edistämistä toteutettiin järjestämällä eri ikäluokille suunnattu hyvinvointiin keskittyvä ilta. Etsivä nuorisotyön toimesta järjestettiin arjenhallintaan liittyviä koontumisia ja nuorisopalvelut jalkautuivat seitsemän kertaa vuoden aikana.

Liikuntapalvelut tarjosivat liikuntaneuvontaryhmää sekä liikunnanvertaisohjaajatoimintaa saamatta osallistujia. Koronasulkujen päätyttyä pystyttiin järjestämään toimintaa suunnitellulla tavalla.

Senioripalveluiden osalta seniorien ikäjakauma pyrittiin huomioimaan järjestämällä eri ikäryhmille suuntautuvaa toimintaa. Järjestämällä toimintaa eri osissa kuntaa pyrittiin aktivoimaan uusia ihmisiä. Liikunnan vertaisohjaajatoiminta peruuntui kysynnän puutteesta johtuen.

Kulttuuripalveluiden osalta Kuutamoviikko, veteraanipäivä sekä itsenäisyyspäivän juhla ja kaatuneiden muistopäivä toteutettiin tilikauden aikana. Lisäksi toteutettiin muita kulttuuritapahtumia.

Tarkastuslautakunta arvioi, että hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Kasvatustaloukselle asetetut toiminnalliset tavoitteet olivat:

Opetuspalvelut

- henkilökunnan työtehtävien, tehtäväalueittaisten palkkarakenteiden ja henkilökohtaisen palkan rakenteen läpinäkyvyys, vastualueiden, sopimuspalveluiden sekä koulupäivien sujuvuuteen liittyvät kehittämisprosessit / hyvinvoinnin edistäminen, sujuvuus.
- talouden ja toiminnan peruskulujen vakiinnuttaminen, ennakoitavuuden ja läpinäkyvyyden lisääminen.

- aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen alennus- ja maksuttomuuskäytänteitä selkeytetään ja laaditaan uudet ohjeistukset.
- harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan käynnistäminen.

Varhaiskasvatus

- toiminnan näkyväksi tekeminen huoltajille lisäämällä yhteistyötä ja kanssakäymistä.
- henkilökunnan täydennyskoulutus – rohkeus uudistua ja oppia uutta.
- pätevien varhaiskasvatuksen opettajien palkkaaminen.

Ruoka- ja siivouspalvelut

- ruokapalvelun tavoitteena on olla osa koulun ja päiväkodin ruokakasvatusta.
- järjestetään teemapäiviä tai toiveruokapäiviä yhteistyössä koulun/päiväkodin kanssa.
- siivouspalvelujen tavoitteena on palvelujen tuottaminen siivoussopimusten ja -mitoitusten mukaisesti.
- tehdään asiakastytyväisyyskysely.

Opetuspalveluiden henkilökunnan työtehtäviin ja palkkarakenteisiin sekä talouden ja toiminnan peruskuluihin liittyvien tavoitteiden toteutumiseen tähtäävät toimenpiteet aloitettiin uuden rehtorin aloittamisen myötä loppuvuodesta, työtä jatketaan -23 ja otetaan käyttöön lukuvuoden 23-24 yhteydessä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuihin liittyvä tavoite toteutui. Harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan käynnistämistä neuvotellaan musiikkiopiston kanssa ja käynnistetään lukuvuonna 23-24. Toiminnan kehittämistä häiritsi rehtorin pitkäaikainen poissaolo ja uuden rekrytointi, joka myös vaikutti kulujen muodostumiseen.

Varhaiskasvatuksen arkea on tuotu näkyväksi perheille suljetun sosiaalisen median ryhmän kautta, myös vanhempainillat ovat käynnistyneet uudestaan. Henkilöstön perehtymistä positiiviseen pedagogikaan ja lasten vahvuuksien huomioimiseen on jatkettu. Päiväkodissa on kolme kelpoista opettajaa. Työnantajakuva kirkastetaan jatkossa palkkaratkaisuilla ja markkinoinnilla.

Ruoka- ja siivouspalvelut osallistuivat koulun ja päiväkodin ruokakasvatukseen osallistumalla varhaiskasvatuksen ja opetuksen teemaviikoille. Lisäksi järjestettiin teemapäiviä. Siivouspalveluiden palvelujen tuottaminen toteutui tavoitteen mukaisesti. Asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen siirrettiin vuodelle -23. Lisäksi tilikauden aikana tehostettiin toimintaa mm ottamalla käyttöön sähköisiä työvälineitä, joita ovat johtaneet taloudellisiin säästöihin.

Tarkastuslautakunta arvioi, että asetettuja tavoitteita on edistetty tilikauden aikana, osittain toteutuminen siirtyy alkaneelle vuodelle.

Yhdyskuntateknisille palveluille asetetut sitovat tavoitteet olivat:

- Kiinteistöjen ja yleisten alueiden hoito ja kunnossapito tehdään laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Kunnan omistamien kiinteistöiden esteettömyyttä parannetaan, jotta kunnan järjestämät tilaisuudet olisivat esteettömiä ja tasa-arvoisia. Mittarina kuntalaispalautteiden määrä kpl/kk ja esteettömyyssuunnitelman kohteista toteutettu vähintään 2 kpl.

Kuntalaispalautteita saatiin 1-2 kpl/kk. Tilikauden aikana yksi esteettömyyssuunnitelman kohde toteutui.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tavoitteita on toteutettu riittävästi.

2.2 Taloudelliset tavoitteet

2.2.1 Käyttötalous ja tuloslaskelmaosa

Talousarviossa 2022 hyväksytyt käyttötalouden taloudelliset tavoitteet sitovat tehtäväalueita nettotasolla (toimintakate). Toimintakatteen tasolla määrärahojen merkittävämmät ylitykset todettiin Yhteisten palveluiden (308 t€) ja Kasvatuspalveluiden (153 t€) osalta.

	TA	Toteuma	Poikkeama
	2022	2022	
Toimintatulot	1 134 294	1 378 602	244 308
Myyntitulot	266 513	320 761	54 248
Maksutulot	116 674	116 140	-534
Tuet ja avustukset	371 800	490 014	118 214
Muut toimintatulot	379 307	451 687	72 380
Toimintamenot	-12 846 811	-13 486 072	-639 261
Henkilöstömenot	-2 666 131	-2 924 676	-258 545
Palvelujen ostot	-9 624 176	-9 984 307	-360 131
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-176 859	-183 607	-6 748
Avustukset	-338 400	-327 317	11 083
Muut toimintamenot	-41 245	-66 165	-24 920
Toimintakate	-11 712 517	-12 107 470	-394 953
Verotulot	7 294 000	7 656 323	362 323
Valtionosuudet	4 033 324	4 142 819	109 495
Rahoitustulot ja -menot	137 700	70 519	-67 181
Korkotulot	32 000	32 906	906
Muut rahoitustulot	146 400	84 732	-61 668
Korkomenot	-40 000	-46 143	-6 143
Muut rahoitusmenot	-700	-976	-276
Vuosikate	-247 493	-237 809	9 684
Poistot ja arvonalennukset	-388 152	-386 075	2 077
Suunnitelman mukaiset poistot	-388 152	-386 075	2 077
Arvonalennukset			0
Satunnaiset erät			0
Satunnaiset tulot			0
Satunnaiset menot			0
Tilikauden tulos	-635 645	-623 884	11 761

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia ovat verotulot yhteensä, valtionosuudet yhteensä, ja rahoitustuotot ja -kulut yhteensä (netto). Verotulot toteutuivat talousarviota 363.323 euroa suurempana, valtionosuudet toteutuivat 109.495 euroa yli talousarvion ja rahoitustulojen ja -menojen netto toteutui 67.181 euroa talousarviota heikompana.

2.2.2 Investoinnit ja rahoitusosa

Investointiosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden hankekohtaisesti. Hankkeet ovat toteutuneet ilman merkittäviä määrärahojen ylityksiä, kaavateiden valaistus ylittyi 8 teuroa. Investointiosan tulot ylittyivät, koska tonttikaupan tuloja ei ollut budjetoitu. Tarkastuslautakunta ehdottaa edelleen, että jatkossa myös tonttikaupalle asetetaan talousarviossa tavoitteet.

Rahoitusosasta voidaan todeta, että uusia pitkäaikaisia lainoja ei nostettu, mutta lainoja lyhennettiin 595 teuroa. Antolainaus kasvoi 37,5 teuroa, mihin ei ollut varauduttu talousarviossa. Lainojen kokonaismäärä (5.450 teuroa) väheni ~595 teuroa edellisvuodesta.

3. Kunnan talous

Tilikauden tulos toteutui talousarviota mukailien tilikauden alijäämän ollessa 623.884 euroa. Merkittävimmät tekijät tuloksen muodostumisessa oli toimintamenojen ylittyminen 639,3 teuroa, toimintatuottojen arvioitua parempi toteuma 244,3 teuroa sekä verotulojen 362,3 teuroa ja valtionosuuksien 109,5 teuroa arvioitua parempi toteuma. Tuloksen muodostumista analysoitaessa on syytä kiinnittää huomiota sote-palveluiden tasauslaskuun ~200 teuroa sekä henkilöstökulujen ylitykseen ~258 teuroa. Tilinpäätöksen tietojen mukaan henkilöstökulujen ylitys juontaa Koronaviruksen muodostamaan sijaistarpeeseen Opetustoimissa, sekä siihen, että sijaiskuluja ei ollut budjetoitu talousarviossa.

	TA	Toteuma	Poikkeama
	2022	2022	
Toimintatulot	1 134 294	1 378 602	244 308
Myyntitulot	266 513	320 761	54 248
Maksutulot	116 674	116 140	-534
Tuet ja avustukset	371 800	490 014	118 214
Muut toimintatulot	379 307	451 687	72 380
Toimintamenot	-12 846 811	-13 486 072	-639 261
Henkilöstömenot	-2 666 131	-2 924 676	-258 545
Palvelujen ostot	-9 624 176	-9 984 307	-360 131
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-176 859	-183 607	-6 748
Avustukset	-338 400	-327 317	11 083
Muut toimintamenot	-41 245	-66 165	-24 920
Toimintakate	-11 712 517	-12 107 470	-394 953
Verotulot	7 294 000	7 656 323	362 323
Valtionosuudet	4 033 324	4 142 819	109 495
Rahoitustulot ja -menot	137 700	70 519	-67 181
Korkotulot	32 000	32 906	906
Muut rahoitustulot	146 400	84 732	-61 668
Korkomenot	-40 000	-46 143	-6 143
Muut rahoitusmenot	-700	-976	-276
Vuosikate	-247 493	-237 809	9 684
Poistot ja arvonalennukset	-388 152	-386 075	2 077
Suunnitelman mukaiset poistot	-388 152	-386 075	2 077
Arvonalennukset			0
Satunnaiset erät			0
Satunnaiset tulot			0
Satunnaiset menot			0
Tilikauden tulos	-635 645	-623 884	11 761

3.1 Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti

Kuntalain § 110 mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää määräajan puitteissa.

Pukkilan tilinpäätöksessä kertyneitä ylijäämiä on tilikauden alijäämäisen tuloksen jälkeen jäljellä 507.919,79 euroa. Vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmassa kertyneiden ylijäämien arvioidaan kasvavan yhteensä 5.364 eurolla.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilinpäätöksessä esitettyyn näkemykseen, että kunnan talous ei ole tasapainossa. Kunta on nimennyt talouden tasapainottamiseen tähtäävän ryhmän, joka aloittaa toimintansa alkaneen vuoden aikana. Tarkastuslautakunta esittää näkemyksensä, että jo edellä mainitun taloussuunnitelman 2023-2025 tulokseen pääseminen vaatii huomattavia tehostamistoimenpiteitä ja rakenteellisia uudistuksia toteutuakseen. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kunnassa on tilikauden aikana kehitetty hallinnon prosesseja tehokkuuden aikaansäämiseksi, näitä toimia sekä talouden seuraamisen ja ennustamisen kehittämistä tulee lautakunnan näkemyksen mukaan jatkaa ja edelleen kehittää. Jollei trendiä saada käännettyä kunta ajautuu tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kriisikuntamenettelyyn vallitsevan taloussuunnitelmakauden aikana.

Lisäksi tarkastuslautakunta huomauttaa, että kuntalain § 118:n mukaisesta erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan neljästä raja-arvosta täyttyy vuoden 2022 tilinpäätöksessä kaksi.

4. Kuntakonserni

Kuntakonsernin talous toteutui samansuuntaisesti kuin kunnan talous, mikä johtuu siitä, että kunnan talous muodostaa kuntakonsernin taloudesta suurimman osan. Tilikauden tulos oli 672.258 euroa alijäämäinen.

5. Muita havaintoja ja suosituksia

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2021 arviointikertomuksessa suositeltu selkeämpi yhteys kunnan strategian ja talousarvion tavoitteiden välillä on parantunut ja toiminnallisille tavoitteille on määritelty mittareita. Tarkastuslautakunta ehdottaa edelleen, että mittareiden asettaa kehitetään, jotta mittari oli mahdollisimman konkreettinen ja mitattava.

Tarkastuslautakunta kiinnittää edelleen huomiota talouden seurannan ja ennustamisen kehittämiseen, jotta muuttuvat olosuhteet havaitaan nopeammin, jolloin niihin myös pystytään paremmin reagoimaan.

Tarkastuslautakunta toteaa myönteisenä seikkana toteutetut kunnan hallinnossa tapahtuneet kehittämis-/modernisointitoimenpiteet.

6. Yhteenveto

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin vuonna 2022.

Tarkastuslautakunnan keskeisin havainto koskien kuntaa on kunnan kriittinen taloustilanne ja sen parantamiseen tähtäävien toimien toteuttaminen. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tilikauden 2022 aikana taloustilanteen parantamiseen tähtääviä toimia on edistetty ja on

ensiarvoisen tärkeää, että näitä toimia jatketaan määrätietoisesti myös tulevina vuosina. Tilinpäätöksen 2022 taseen kertyneistä ylijäämistä on todettavissa, että aikaa käänteen aikaansäämiseksi ei ole montaa vuotta.

Pukkilassa 19. päivänä huhtikuuta 2023

Jyrki Loijas
puheenjohtaja

Lennu Sajomaa
varapuheenjohtaja

Anni Nikula
jäsen